

ROY TUMMERS VERSUS FRED DE BRUIJN

GELD,
GELD,
GELD,

IS DAT HET
ENIGE DAT
TELT?

Geld, geld, geld: is dat het enige dat nog telt in de watersector? Het gevoel leeft breed onder waterprofessionals. Fred de Bruijn (Witteveen + Bos) wist het treffend te verwoorden tijdens de jaarlijkse Vakantiecursus aan de TU Delft: "Er wordt teveel nadruk gelegd op kosten." In een tweegesprek voor H₂O kruist hij de degens met Roy Tummers (industriële watergebruikers).

Gaat meer efficiency ten koste van de vernieuwing en daarmee van de kwaliteit op langere termijn?

Tekst Roel Smit | Fotografie Marcel Molle

De onvrede neemt langzaam toe. Gaat het alleen nog maar om efficiency in de watersector? "Drinkwaterdirecteuren moeten zich verlossen uit de onderlinge houdgreep van tariefsbeteugeling", zei Fred de Bruijn van ingenieursbureau Witteveen + Bos eerder dit jaar aan de TU Delft. Nóg meer efficiency kan wel eens ten koste gaan van de vernieuwing en daarmee van de kwaliteit op langere termijn. Het verhaal heeft echter ook een andere kant. Zoals Karla Peijs, voorzitter van de Visitatiecommissie Waterketen, het verwoordde in maandblad H₂O van februari: "Er is nog geld zát in de watersector."

Maandblad H₂O nodigde Fred de Bruijn uit voor een tweegesprek met een opponent: Roy Tummers, directeur Water van de VEMW, de belangenorganisatie en het kenniscentrum voor onder andere industriële watergebruikers. Zeg maar: een vertegenwoordiger van degenen die de waterrekening moeten betalen.

De Bruijn: "Ik ken vooral de drinkwatersector goed. Ik ervaar dat veel drinkwaterbedrijven worstelen met hun investeringsprogramma. Er is sprake van een zekere beklemming. We staan voor grote opgaven, maar past het allemaal wel binnen de afgesproken tariefkaders? Het is passen en meten. Natuurlijk vind ook ik dat je het huishoudbboekje goed in de gaten >

Roy Tummers:
 ‘We zitten in een crisis, de financiële middelen drogen op en dat dwingt ons kritisch te kijken naar de uitgaven’

ROY TUMMERS is sinds 2011 directeur Water van de VEMW, belangenorganisatie en kenniscentrum voor zakelijke gebruikers van van energie, en water. Hij studeerde milieukunde in Wageningen en werkte onder andere bij Deloitte, KPMG en Evides Waterbedrijf.

moet houden, maar het moet niet doorslaan. Het moet geen passen en meten in een te nauw jasje worden. Dan zeg ik: er mag best een stuiver bij op de waterrekening.”

“Het is essentieel dat de samenleving ook op termijn onverkort kan blijven vertrouwen op de kwaliteit van ons drinkwater. We hebben het kritische punt nog niet bereikt, maar de kwaliteit kan hier en daar best beter. In de praktijk krijgt men in sommige gebieden nog steeds gekleurd water. Dat is oplosbaar. Tegelijk vind ik het belangrijk dat drinkwaterbedrijven invulling geven aan hun rol als maatschappelijke ondernemingen. Dat betekent nadenken over zaken als duurzame energie, daarin ook voorop durven lopen als dat nodig is. Drinkwaterbedrijven zijn ook beheerders van natuurgebieden en vervullen daarbij een belangrijke maatschappelijke rol. Ook dat hoort bij hun taak.”

Tummers: “Ik stel voorop: de drinkwatervoorziening is tóp in Nederland. Dat blijkt steeds weer uit onderzoek: prima kwaliteit, weinig lekverliezen. Dat is echt te danken aan de inzet van de drinkwaterbedrijven. Tegen de kosten in de waterketen kijk ik echter anders aan. De situatie was tien, twintig jaar geleden volstrekt anders dan nu. We zitten in een economische crisis, de financiële middelen drogen op en dat dwingt ons heel kritisch te kijken naar de uitgaven. Beperk ik me tot de drinkwaterbedrijven, dan stel ik bovendien vast dat dit redelijk efficiënte ondernemingen zijn, die nog steeds in staat zijn de investeringen te plegen die ze moeten plegen. Waar ik me wel grote zorgen over maak, is dat de rijksoverheid water – via de nieuwe belasting op leidingwater – heeft ontdekt als nieuwe melkkoe voor de schatkist. Daardoor gaat de waterrekening voor veel bedrijven met tonnen of zelfs met miljoenen per jaar omhoog. Extra zuur is dat de maatregel helemaal niet leidt tot vergroening, maar tot ontgroening.”

De Bruijn: “Dat laatste ben ik met je eens. Ik vind dat ook ongewenst. Meer principieel is de vraag: moeten we bereid zijn iets meer te betalen voor ons water als dat duurzaam wordt geproduceerd of letten we alleen maar op de centen? Hoe belangrijk vinden we onze eigen normen en waarden? Ik koop bewust een Europese auto omdat ik kies voor het Europese arbeidsethos: de 40-urige werkweek, iedereen minimaal vijf weken vakantie. Dat kent men niet in Azië. Het kost wat en het mag ook wat kosten. Het is bijvoorbeeld een zegen dat de drinkwaterbedrijven in Nederland grote stukken natuur beheren.”

“Consumenten zijn zich daarvan ook steeds beter bewust. Dat zie je in de praktijk. Drinkwaterbedrijf Dunea staat voor de keuze te investeren in technologie die resten van geneesmiddelen beter uit het drinkwater kan zuiveren. Er zijn nog geen wettelijke normen die dat voorschrijven, maar iedereen weet best dat medicijnresten niet thuishoren in het water en iedereen weet ook dat de hoeveelheden zo beperkt zijn dat nog volstrekt geen sprake is van gevaar voor de volksgezondheid. Ze hebben het gevraagd aan een klantenpanel. En wat vonden de klanten? Zulke investeringen zijn verantwoord en het drinkwater mag daardoor best wat duurder worden.”

Tummers: “Daar kan ik me wat bij voorstellen. Wat Dunea natuurlijk nog beter kan doen, is haar eigen brancheorganisatie Vewin verzoeken om in Brussel nog harder te lobbyen voor wettelijke normen op dit gebied. Dat zou pas echt resultaat opleveren. Ik vind ook wel dat water wat duurder mag zijn als die extra kosten worden vertaald in meer kwaliteit en leveringszekerheid en als consumenten daar echt wat mee opschieten.”

“Ik ben er echter niet voor als drinkwaterbedrijven hun maatschappelijke taak te ver oprekken. Het produceren van drinkwater is hun bestaansrecht en dat je de bron dan schoon wilt houden, snap ik ook nog, maar meebetalen aan bijvoorbeeld het bouwen van een wildviaduct, dat gaat mij echt een stap te ver. Ik bedoel: als je echt moet nadenken over de relatie tussen de investering en je kernactiviteit, dan zit je niet op het goede spoor. Zo’n wildviaduct is

Fred de Bruijn:
‘Zijn we bereid iets meer te betalen voor water dat duurzaam wordt geproduceerd of letten we alleen maar op de centen?’

eerder een taak voor de overheid.”

“Het echte efficiencyprobleem zit volgens mij overigens niet in de drinkwatersector, maar in de sector van het afvalwater. Daar zijn mogelijkheden voor het vergroten van de efficiency jaren achtereen niet benut. Ik heb van dichtbij gezien dat gemeenten met hun riolen en waterschappen met hun zuiveringen vooral hun eigen ding doen. Het ligt misschien iets genuanceerder dan ik het nu zeg, maar daar is echt nog een wereld te winnen, ook als het gaat om het verbeteren van toezicht en controle. En als Fred dan zegt dat het Bestuursakkoord Water – met een bezuinigingsdoelstelling van 450 miljoen euro – vooral een centenkwestie is en dat de discussie vooral daarover gaat, dan zeg ik: dat mag de sector zichzelf verwijten. De mogelijkheden van efficiencyvergroting worden niet ten volle benut; het blijft nog vooral pappen en nathouden. Ik bespeur in de afvalwatersector ook wat meer conservatisme dan in de drinkwatersector. Men doet de zaken zoals men ze altijd heeft gedaan. Het is overigens wel goed om te merken dat er vooral bij de waterschappen een lichte jongere mensen op komst is, die meer veranderingsgezind is en vooruit wil.”

De Bruijn: “Roy kiest zijn eigen woorden, maar als ik kijk naar het bestuurlijke waterlandchap, dan vind ik ook wel dat er dingen zouden moeten veranderen. En ik denk ook dat daarvoor maatschappelijk draagvlak bestaat. Ik verwacht op termijn zeker een *herschikking*. Hoe die er uit zal zien? Nee echt, daarover doe ik geen uitspraken.”

Tummers: “Maar laten we dus niet vergeten: de watersector kan het jammer vinden dat nu zoveel aandacht wordt besteed aan de kosten, maar als eerder was ingegrepen, dan was dat niet nodig geweest. We staan voor enorme investeringen: hogere en betere dijken, blijvend zorgen voor voldoende zoetwater, vernieuwing van rioleringen. Dat moet wel betaalbaar blijven. Het Bestuursakkoord Water, met afspraken over vrijwillige bezuinigingen, kwam wel op het moment dat de politiek op het punt stond in te grijpen in de sector. Dus partijen in de watersector mogen de financiële jas wat aan de krappe kant vinden, ze hebben die aan zichzelf te danken. Ja, het zal dus ook de komende jaren blijven gaan over meer efficiency.” |

FRED DE BRUIJN is manager van de business unit drinkwater bij advies- en ingenieursbureau Witteveen + Bos, waar hij werkt sinds 1993. Hij studeerde civiele techniek aan de TU Delft en werkte onder andere ook bij de VN en het ministerie van Buitenlandse Zaken.